

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként. szombaton

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei,
fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Or-utca 1. sz. küldendők

Nyugdíjügyünk.

A mult alkalommal lelkész-özvegyeink és árváink nyomoruságos sorsáról és helyzetük halaszthatatlan orvoslásáról irtam ezen a helyen. Hangsúlyoztam, hogy ez csak egyetemesen, vagy legalább is kerületünkre nézve egyetemesen vihető jól véghez és orvosolható igazságosan. De ezt kerületünknek meg kell tennie addig is, míg az erdélyi kerülettel közösen elintézhető lenne akár a nyugdíjintézet kebelében, akár attól függetlenül. Sőt, mivel életképes nyugdíjintézet megalakítása, illetve életképessé tétele hamarosan nem remélhető, mert még az alapja sincs meg, az özvegyek és árvák nyomora pedig megvan, ügyüket mielőbb, már most rendezni kell.

De mielőbbi megalapozásra vár egész nyugdíjügyünk, nyugdíjintézetünk is. Az alapok lerakásától még ugyis messze van a tető. Erdélyi lelkésztársaink már szinte egy éve foglalkoznak vele a lelkészegyesületben, kerületi közgyűlésük is hozott reá határozatot és mégis a kezdet kezdetén vannak. Az „Egyházi Figyelő” legutóbbi számában Tőkés József új számításokat eszközöl és azok alapján kísérl meg felépíteni az egész intézetet. Tagadhatatlanul nagy és lelkiismeretes munkát végzett, de tervezetének két nagy hiánya és egy hibája van. Az egyik hiánya, hogy csak 1928 január 1-én teszi lehetővé az első nyugdíjazást, a második pedig, hogy kihagyta azokat a lelkészeket, kik a mult év január 1-én 70 ik életévüket betöltötték. Igaz, hogy azt ő maga is képtelenségnek tartja, de akkor meg föl kell venni a számításba is. Mindakettőn javítani kell. A nyugdíjintézetet mielőbb, legkésőbb a jövő január 1-től működésbe kell hozni. Bár eleinte nem sokan fogják — előreláthatólag — nyugdíjaztatásukat kérni a megélhetés nehézsége miatt és még kevesebb hivatalból nyugdíjazás fog történni a lelkészhiány miatt, de nem egy válhatik munkaképtelenné, rokkanttá és mit tegyen addig a 4—5 évig, míg az első nyugdíj folyósítás megkezdődik? Mit tegyen különösen ma, mikor segédlelkésszel sem se-

githet magán? Hiányai mellett hibája a számításnak, hogy, amint látom, tisztán csak az erdélyi egyházkerülettel számol. A világért sem akarok érzékenykedni fölötte. Csak nem tudom elhinni, hogy erdélyi társaink azt képzelik, hogy mi külön nyugdíjintézetet fogunk alakítani, vagy hogy csupán az ő kerületükbeli nyugdíjintézet erősebb, életképesebb lenne, mint a két kerületnek egy közös, nagyobb tőkével rendelkező intézete. Igaz, ma még nincsenek meg a két kerületet összekötő szervek s az is igaz, hogy addig ezzel az üggyel nem várhatunk és még kevésbé az árvák és özvegyek segélyezésével. Meg kell tehát külön-külön is kezdenünk a munkát, de a végcélnak az együttműködésnek kell lenni és ezt nem szabad szem elől tévesztetni számításainkban sem!

Már most ennek a figyelembevételével azonnal hozzá kell kezdenünk a nyugdíjintézet megszervezéséhez. De a lelkészivel egyidejűleg történjék a tanári és tanítói is. Szerintem a következők a legsürgősebb tennivalók. Tisztázandó a kormánnyal az államsegélyekből visszatartott 10% sorsa és rendeltetése, illetve a rendelkező személye. Tisztázandó a magyar országos nyugdíjintézettel való viszonyunk, vagyis végrehajtandó ennek felosztása. Így megtudjuk, hogy milyen alappal rendelkezünk addig, mit vehetünk számításba a jövőre. Továbbá elkészítendő az új intézet megszervezéséhez szükséges kimutatások, összegyűjtendő az adatok. Itt azonban egyidejűleg az összes egyházi tisztviselők idevonatkozó statisztikájának összeállítását szükségesnek tartom. Végül küldjön ki kerületünk egy bizottságot és kérje az erdélyi kerulettől is hasonló bizottság kiküldését, hogy addig is, míg a konventet megalakíthatnánk, ez a kettős bizottság közösen készítse elő a közös nyugdíjintézet tervezetét.

Mivel pedig az előreláthatólag a leggyorsabb munka mellett is csak lassan fog haladni és nem remélhető az intézet működésének rövid időn belül megkezdése, addig is gondoskodni kell valamilyen módról, hogy szükség

esetén a reá kényszerültek nyugdíjszerű járlékot nyerhessenek. Tudomásom szerint Püspök urunknak idevonalkozólag nagyon eredeti terve van, melyet egy kisebb körben már meg is valósított és melynek az egész vonalon keresztül vitele érdekében most fáradozik. Ez a nyugdíjaztatás szükség esetén való azonnali megkezdésének életbiztosítás útján történendő megoldása. Tárgyalásai sikerrel biztatnak s ha azzal is járnak, akkor könnyebb lesz várni egy életerős intézet alapos megszervezésére. De a szervezés munkáját ebben az irányban akkor is meg kell kezdenünk!

Debreczeni István.

Iskola.

A protestáns egyházak viszonya az iskolához.

Irta: Dr Bodnár Gábor.

Valamennyien érezzük, hogy az iskolaügy rendezése a legfontosabb teendő ma. Ennek a kérdésnek miként való megoldása nyugtalanítja a lelkeket, zaklatja a kedélyeket. Kisért az államosítás, késik a törvény biztosította segély, korlátok közé szorította a szülék legelemibb joga és szabad elhatározása gyermekeik nevelése, taníttatása szempontjából. Természetesen az egyházra ennek a kérdésnek a megoldása nem lehet közböbs. De minő lehet az álláspontja? Ezt semmi más nem határozhatja meg, mint az a viszony, mely az idők folyásán kialakult és fennáll. Ettől a kialakult kapcsolattól nem térhet el a jövőben sem. Nem térhet el semmi körülmények közt, ha csak forradalmi lépéssel az egész multjával szakítani nem akar. Az ilyen lépés megtétele azonban ellenkezik az egyház szellemével. Szilárd a meggyőződése, nem fogja erre a lépésre kényszeríteni az állam sem, ha azt tenné, mit jelentene az állam címerében a jelige: „Mihil Sine Deo“?

Beszéljen hát hozzánk egyházunknak az iskolához való viszonyáról a történet. Ennek a viszonynak meg van a maga ragyogó története s élesebben megvilágítva nem léphet elénk, mintha a történeti mult fényében jelenik meg.

A protestáns egyházaknak az iskolaügyhöz való viszonyát a reformátoroknak s tanításuk nyomán leszűródött hitvallásoknak az egyházzal s ennek feladatáról alkotott felfogása határozta meg.

Az egyház Luther szerint a hívőknek a közössége, mely egyrészt a hitre, reménységre, a szeretetre vonatkozó belső, szellemi kapcsolatban, másrészt a hit, szeretet és reménység jeleiben,

a sakramentumokban való részesülés végett külső testi viszonylatban áll. Az egyháznak tagja minden igazhívő.

„Azt — írja — nem akarom elszenvedni s hallgatni, hogy ők szidják, káromolják s átkozzák a görögöket s mindazokat, kik a pápa alatt nincsenek, mintha azok nem keresztyének volnának. Mintha a keresztyénség csak Rómához s a pápához volna kötve, holott azt Pál és a Krisztus csak a hithez s Isten ígéjéhez kötötte.“¹⁾

Élesen támadta a pápa uralmát és a papságot, mint külön rendet. Hangsúlyozta, hogy az egyház tagjai egyenlők; valamennyien papok. — „A keresztség által valamennyien papokká avattunk, mint Péter mondja: ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok.“²⁾

Lutherhez hasonlóan irnak és nyilatkoznak az egyházzal a többi reformátorok. Az eltérés közötté és Kálvin közt lényegileg az, hogy Kálvin az egyház fogalma alatt nem minden hívőt ért, hanem Istennek minden választottját. A klérust, papi rendet ő is elveti; a legélesebb következtetéssel védi a protestáns felfogás helyes s a bibliával egyező voltát. „A klérus nevezett — írja — minden keresztyénre tartozik, minthogy az apostol az egész egyházat klérusnak vagyis az Ur örökségének nevezi.“³⁾

Az egyházzal alkotott eme demokratikus felfogás természetesen mélyen járó változást vont maga után az egyháztagok nevelése, tanítása szempontjából. — Ha az egyház minden tagja ideális szempontból pap, úgy minden tagnak, minden egyes hívőnek szüksége van a vallás igazságainak ismeretére.

¹⁾ Révész J.: A protestáns Egyházalkotmány Alapelvei. 10. l.

²⁾ Révész J.: J. 1., v. 10. l.

³⁾ Kálvin J.: Ker. vall. rend. 294.

[Folyt. köv.]

Értekezlet kerületünk ügyében. Ismeretes, hogy kerületünk ujászervezése ügyében a kormány a szervező gyűlésnek a mult év okt. haváig való elhalasztását kérte, tekintettel az alkotmányozó tárgyalásokra. Azóta, bár a megjelölt terminus rég elmúlt, ez ügyben semmi sem történt, valószínűen, mivel az alkotmányozó tárgyalások sem nyertek befejezést. Most aztán úgy látszik, egy lépéssel előbbre jutott a régen huzódó kérdés. Nevezetesen a kormány febr. 27-re Kolozsvárra értekezletre hívta össze az elnökséget, a lelkes főjegyzőt és az esperesi kart. Reméljük, hogy nemsokára vége lesz a kínos bizonytalánságnak.

A mi internátusunk.

Évek óta nagy fájdalommal tapasztalhattuk, hogy a mi internátusunkat nem támogatják azzal a hűséggel hittestvéreink, amelyet nagyjelentőségű egyházi intézményeink az egyház tagjaitól joggal elvárhatnak és amely áldozatra is kész hűség nélkül csak egyházi életünk és intézményeink összeomlása következhetik be.

A nagy világpolitikai változás — elismerjük — joggal vihettett tévoya bizonytalanságot az előző hónapokban a gyermekeiket neveltető szülők lelkébe s meg tudjuk érteni az első idők passzivitását, — de ma már ezen túl vagyunk és a gyermekeiket városunkban iskolázató ref. szülők jelentékeny része mégis megtagadva a kálvinista ősök áldozatkésztségének ragyogó példáját, kicsinyes és valótlan kifogások ürügye alatt viszi gyermekeit más felekezetű internátusokba.

Ezt a cikket nem azért írjuk, hogy keserű tapasztalataink hatása alatt más intézményeket kicsinyítsünk, vagy a mi hittestvéreink vétkes magatartását esetenként megbélyegezzük, de általánosságban le kell szögeznünk a súlyos vádat, hogy — presbiterek viszik református vallású gyermekeiket más felekezetű internátusokba és hogy egész ref. közösségek jelentékeny tömegekben támogatnak más internátusokat.

Arra hivatkoznak sok esetben a más felekezetű internátusokat felkeresők, hogy a mi internátusunk drágább. Nézzünk ennek a ténynek tárgyilagosan a szemébe. Hogy drága-e valami vagy olcsó, azt csak alapos összehasonlítások útján lehet megállapítani. A mi internátusunk ebben az évben [a természetbeniekén kívül, amelyeknek szeptemberi értéke 1200 Leit tett ki] havi 600 Leiért ad ellátást a tanulóknak. Ad ezért reggelire egy csésze tejet egy drb. kenyérrel; ebédet, amely áll levesből, főzelékből, peccenyéből körzettel és sült vagy főtt tésztából; és vacsorát, amely mindig friss peccenye körzettel. Ad ehez lakást, fűtést, világítást, felügyeletet és anyai gondozást, az orvosi felügyeleten kívül. Mindenkiel szemben teljes határozottsággal merjük állítani, hogy ezt a fajta ellátást, ma városunkban semmiféle más intézmény megadni ennyi díjért nem képes. Pedig minékünk mindent meg kell fizetnünk, mert még kisebb méretű belső gazdálkodást sem folytathatunk helyszüke miatt, sertést sem hizlalhatunk, baromfit sem tarthatunk, gazdasági kertünk nincs, a tejet a napi uzsora árért szerezzük be és általában ki vagyunk téve az emelkedő irányú árhullámnak és jelentékeny összeget fizetünk ki személynézet kiadások címén.

Elismerjük és tudjuk, hogy a más felekezetű internátusokban alacsonyabb az ellátási díj, de a fejlődő tanuló gyermek szervezetére mindenek felett döntő fontosságú étkezési színvonalától eltekintve, ennek olyan okai is vannak, amikre azért fogunk hivatkozni, hogy okuljanak a mi egyházunk tagjai is. Olcsóbbak lehetnek a más felekezetű internátusok, mert sok bentlakójuk van. Azt nem kell bővebben fejtegetnünk, hogy a tömeg ellátásában a tömeg az, ami az ellátást olcsóbbá teszi. Ha a mi internátusunknak nem 16 bennlakója volna, csak 36, akkor már a fentemlített ellátást mi sem lennénk kénytelenek 600 Leiért adni, ha-

nem adhatnók 380 Leiért Pedig, ha minden városunkban tanuló ref. leánygyermek a mi internátusunkat kereste volna fel — a rendelkezésre álló adatok szerint 38 bentlakónk volna ebben az évben. Hogy a mi internátusunk drágább, ennek tehát az eddig elmondottak szerint első sorban éppen azok az igen tisztelt ref. szülők az okai, akik más felekezetű internátusokba viszik gyermekeiket. A második csoportba tartozó okokat már fentebb érintettük, de ismételtelen felemlítjük, hogy nincs gazdasági kertünk, hizlaldánk, baromfi udvarunk és nem uradalmi, hanem piaci tejet kell beszereznünk. A harmadik ok a személyzet drágasága — nekünk sajnos, nincs olyan személyzetünk, akik csupán az Isten nevéért teljesítenék kötelességeiket, a diakonista képzőkből nem kaphatunk személyzetet, s Romániában ilyen intézményünk még tervben sincs. Végül fel kell említenünk azt a keserű tényt is, hogy az internátusnak vannak ugyan fenntartói, — akik fizetik is a még háboru előtt megállapított mérvű járulékokat, de hogy ez mennyi? még papírra sem merjük tenni. — Egy-egy lelkesebb gyülekezet* egy templomi ünnep jövedelméből többet ad intézetünknek, mint amennyi egy fenntartó egyházmegye egész évi járuléka. — „Sok és nagy bajok vannak mindenfelé” ez az általános kibujó, de ezzel szemben tessék végre valahára megérteni, hogy ha minden marad a régiben és nem lendül fel a kálvinista áldozatkésztség apocaliptikus méreteiben, akkor végünk van. A kálvinizmusnak az államsegélyek rothasztó idejében elernyedő őszerejére van ma szükség, ha élni akarunk. Ezelőtt egy pár évvel elég volt még a nyakasság, ma már egyébre is szükség van, a határtalan áldozatkésztségre. Halljuk az ellenérveket: hogy miből? Leszegényedtünk! Tessék példát venni egyes más gyülekezetektől. Szegény emberek adják szívesen eszmények oltárára jövedelmeik 10-ed részét [mint egy református vallású kereskedő segéd atyáknak, vagy mint p. o. a nagyváradi baptistáknál sokan]. A „Mustármagban” olvashatjuk, hogy a Bethánia egyesület céljaira egyes tagok jövedelmeik, illetve keresetük 1/3 részét is szívesen adják oda!

Mit kellene tehát tenni?

Az első tenni való az, hogy minden ref. vallású szülőnek lelkiismeretbeli kötelessége gyermekét a mi internátusunkba adni. Ha minden ref. szülő ide hozza a gyermekét, mindjárt olcsóbbak leszünk. De az olcsóbbá tételnek rámutathatunk más módjára is. Gondolják meg a fenntartó egyházmegyéék egyházainak vezetői, hogy nagy megerőltetésbe kerülne-e gyülekezetenként egy vagy két métermázsza gabonát beadni az internátus céljaira? Aztán meg tessék megpróbálni, hogy nem lenne-e üdvös dolog — a mi internátusunkat — megfélelő külön választó átalakítások után a középiskolai fiúk előtt is megnyitni? 30–35 tanulóra ezek közül is számíthatnánk! S ha így 60–70 bentlakónk lenne, az ellátási díjakat a jelenlegi árviszonylatok mellett is le tudnók szállítani 300 Leire. A fiu internátus még emellett alkalmazhatna esküdt felügyelőkként 2 vagy 3 segédlelkészt, akik a felügyelői teendők ellenében kapnák a la-

* P. o. Mezőtelegd 1000 Leit adományozott a Petőfi-ünnep jövedelméből.

kást és teljes ellátást az intézetben, ami az alkalmaztatások egyéb körülményeit tenné tetemesen jutányosabbá.

Ezek csak hevenyén papírra vetett gondolatok és talán alkalmasak arra, hogy a fogékony lelkeket megtermékenyítsék, akár az elhatározó jó cselekedetek irányában, akár egyéb segítő gondolatok kitermelésében. A lét és nemlét nagy kérdéséről van szó. — Ha van internátusunk és azt akarjuk, hogy legyen, akkor tessék annak fenntartásáról és versenyképességtételéről az öntudatos egyháztagoknak és fenntartóknak minden elvárható erejük latbavetésével gondoskodni, mert a jelenlegi fenntartási módszer a pusztulás tudatos előkészítése?

Ezt akarjuk!?

Vates.

Egyházi hírek

Lelkészbeiktatás. A magyarcsékei missiói egyház törvényesen választott új lelkipásztorának Dankó Józsefnek hivatalába való ünnepélyes beiktatása február hó 11-én történt. Az imaházat a helybeli s a szórványokból is szép számmal begyűlt hívek zsufolásig megtöltötték. A beiktatási szertartást — esperesi megbízásból Arday Aladár gyantai lelkész végezte. Az új pásztor Lukács 10:41–42 alapján tartott korszerű és tartalmas beköszöntő egyházi beszédet. A mai emberiség, Mártha példáját követve, sokra igyekszik a világ szerint fontos tennivalókban, de teljesen elfelejteni látszik az egy szükséges dolgot, — éppen ezért elégedetlen, lázongó, boldogtalan. Nem is lehet megnyugvása addig, míg meg nem győződik arról, hogy a jobb rész: Máriával letelepedni a Krisztus lábaihoz, hallgatni az ő beszédét. Ezt a meggyőződést hívei lelkében kifормálni s tántoríthatatlanná tenni: tartja hivatásából folyó legfőbb kötelességének. — Istentisztelet után az új lelkész a presbyterium tagjaival s a szórványok képviselőivel folytatott megbeszéléseket. Ebédre a beiktató és beiktatott lelkészek Kenéz Sándor lelkes presbyter szolgabíró ur kedves házában voltak-szívesen fogadott vendégei. A jó Atya gazdag áldása legyen az új lelkészen és a gyülekezeten.

Kisbábonyi a kerületi sajtóalapra begyűlt adományokról: Erdőgyorok 5, Lipka 10, Gyarak 20, Pankota-Világos 75, Feketetót 10, Remete 40, Árpád 100, Borossebes 20, Gyanta 75, Arad 308, Halmi 201:50, Pettyén 54:60, Kisbábony 20, Misztótfalu 45, Szapárfalva 5, Ottomány 40, Biharpuszti 30, B.-Szentjános 20, Bors 30, Élesd 74, Fugyi 15, F.-Vásárhely 25, Hegyközsátár 5, Hegyközpályi 25, Hegyközujlak 50, Mezőtélki 20, Nyüved 20, Örvénd 52, Paptamási 10, Pósalaka 20, Szalárd 25, Hegyközkovácsi 5, Lázári 70, Ávasujváros 78, Nagybánya 200, Nagyvárad

774:70, Tenke 70, Érendréd 100, Piskolt 12:50, Temesvár 30, Resica 40, Varga József 50, Albis 13:70, B.-Félegyháza 30, Tóti 100, Berettyószéplak 75, Csokaly 30, Érmihályfalva 51:60, Szigetfalu 4:65, Belényesujlak 10, Hirip 39, Börvely 20, Iriny 40, Lugos 100, Nagykároly 63:73, Dobra 10, Királydaróc 25, Bere 5, Nagybodafalva 20, Szamoskóród 15, Gálospetri 321, Vedresábrány 25, Belényes 100, Várasfenes 50 Lei.

A nagyszalontai egyházmegyei lelkészgyámintézeti és közigazgatási pénztár felosztása.

A kettéosztott nagyszalontai egyházmegye két pénztárának liquidálása február 6-án történt meg Sarkadon, hol mint hivatalos kiküldöttek a magyar területen levő egyházmegye részéről jelen voltak Balog Ambrus sarkadi, Nagy Imre pénztáros ugrai és Kolunbán Áron kötegyáni lelkészek, a román területen levő egyházmegye részéről pedig Kassay Béla pénztáros tenkei, Bugyi János erdőgyaraki lelkészek és Hadházy Kálmán ügyész. A gyámintézeti pénztárnál a lelkészi állások száma szolgált a felosztás alapjául és így a magyar egyházak a vagyon $\frac{1}{3}$ -ad, a romániai egyházak $\frac{2}{3}$ -ad részét kapják. Az összes vagyon a Lei értékeket 1:10 arányában számítva 370,219 K., melyből magyar részre jut 123,406 K., romániai részre 246,812 K. melyet itt levő készpénzekben, kötvényekben (köztük 25000 K. hadikötvény) és követelésekben kiegyenlítettnek tekintettek. Így a gyámintézet vagyona Leiben — a hadikötvények levonásával — 22374 Lei. A romániai részt illeti a Wertheim-szekerény is, mely azonban magyar területen van. — A közigazgatási pénztár felosztása lélekszám szerint történt. Mivel az egész egyházmegye lélekszáma kevés híján 100,000 volt s román területen 60, magyar területen 40 ezer lélek van, a vagyon $\frac{3}{5}$ -e a romániai, $\frac{2}{5}$ -e a magyarországi egyházaké. Az összes vagyon — 1 Leit 10 koronának számítva — 46,362 K., melyből a magyarországi egyházaknak 18,540 K. a romániaiaknak 27822 K. jut, vagyis 2782 Lei. — Tudunkkal ez az első egyházmegye, melyikben a szétosztás megtörtént, melyet az új alapokon való tovább fejlesztés követ.

Kultúraesi Nagybányán. A szatmári tanítónőképző-intézet vezetősége február hó 10-én este Nagybányán a városi színházban műsoros estélyt rendezett, melyet erkölcsi és anyagi siker koronázott, mert Nagybánya város közönsége megértette, hogy a haladás, a kultúra közös kincs, melyért minden áldozatot meg kell hoznunk. Bodor Jenő megnyitó beszéde után dr. Havas Miklós, dr. Kovács Jenő, Wertheimer Jenő és Alföldy Zoltán urak Schuberttől egy quartettel gyönyörködtették a megértő közönséget. László János alkalmi beszéde után az intézet volt és jelenlegi tanítványai közül hatan klasszikus táncokat lejtettek. Szünet után dr. Havas Miklós hegedűjátékában

gyönyörködött a közönség. Lénárd Margit hatásosan énekelt; utána Borsy István drámai szavalata ragadta el a közönséget. Utolsó szám Deák Kálmán kupléi voltak.

A debreceni kollégium részére jövedelmező angol alapítványnak a békekötés óta esedékes kamatai, összesen 194 font sterling összeg, megérkezett a kollégiumi pénztárbá. Ezt az alapítványt az anglikán egyház kebelében a Mária Terézia idejében történt elnyomás idején létesítették a kollégiumi tanárok javadalmának biztosítására.

Evangelikus világkonferencia. A világ összes evangélikusai ez év augusztus 20—25. napjain tartják konferenciájukat Eisenachban. Ez az első egyetemes lutheránus kongresszus lesz.

Új református nyomda. Magyarországi fiatal ref. lelkészeink közül néhányan vásároltak egy nyomdát s az első magyar ref. nyomdaalapító: Erdősi Sylvester János emlékére Sylvester-nyomdának elnevezve. Tahitótfalun felállították. Az új nyomda nyomja már a „Keresztyén Család”-ot is, melynek Tildy Zoltán lett a felelős szerkesztője (főszerkesztő továbbra is Czeglédy Sándor marad). Ugyanitt látnak majd napvilágot a Magyar Vallásos Traktátus Társulat kiadványai is.

A kiskunhalasi papság ügye. Szilády Áron örökébe, mint ismeretes, a halasiak előbb Ravasz püspököt hívták meg. Miután ő a meghívást nem fogadta el, felmerült az a terv, hogy a nagyjavadalmu papságból kettőt szerveznek. Utóbb azonban mégis az egyes papság mellett döntöttek, de ezt a határozatot az egyházmegyei elnökség alaki hibák címén megsemmisítette. A hivatalos közvélemény a kettős papság mellett van.

Van-e szükség vallástanításra? Most, amikor egyes országokban a vallástanítást az iskolából kiszorítani igyekeznek, figyelemre méltó Radburch, a német birodalom szociálista igazságügyminiszterének Kulturlehre des Socialismus c. könyve, melyben többek között a következőket írja: „Jövőnkre való tekintettel nem szabad gyermekeinket az életbe elbocsátanunk vallási védőoltás nélkül, szemben a vallási babona állandó fertőzősi veszedelmével. El kell rá készülnünk, hogy a vallás legdurvább ösformáiba fogunk visszasüllyedni, hogy ha nem adjuk át tovább az utódainknak a minékünk áthagyományozott finomabb formát. A kiírthatatlan vallási szükségérzett, hogyha nem ápolják, védtelenül odadobva minden benyomásnak, sivár babonássággá fog felbujlani...”

A hollandiai gyermekétkeztető akció jan. 1-én megkezdte a budapesti gyermekek étkeztetését és naponta 2000 gyermeknek ad meleg ebédet.

A methodisták amerikai dollár-propagandája nagy eredménnyel folyik Magyarországon. Vidéken

egymásután veszik gyülekezeteik és prédikátoraik számára a házakat. Budapesten pedig karácsonyi ajándékkul a rendőrlegénység közt 500,000 koronát osztottak ki.

Megvételre keres a nagyszalontai egyház egy használt, de jó állapotban levő harmoniumot, esetleg pianinot. Címet, utbaigazítást a szerkesztő nevére szíveskedjenek küldeni.

Tájékoztató. A bukaresti Segélyiroda közlésre küldött tájékoztatójában a következőket írja: Az Erdélyi Segélyiroda közvetít harangrendelést. A rendelés feltétele az összár 25 %-nak előzetes beküldése az esperesi hivatalnak, amely a Segélyiroda útján, azonnal eszközli a rendelést. A Segélyiroda vállalja a szerződéskötést, lefordítását, a harangöntés és elszállítás ellenőrzését. Végül kipróbálja a kész harangot s akkor lefizeti a fél által a rendelés 30-ik napján a kezéhez juttatott teljes vételárat. Mndezzen munkájáért a Segélyiroda 100 kilogramnyi súly után 200 Leit, minden további megkezdett 100 kg. után 50-50 Leit számít föl. — A szállítást a cég 30 napon belül eszközli saját veszélyére és költségére. Kívánatra a cég szerelőt is küld az egyházközség által fizetendő 150 Lei napdíj és a III-ik osztályu vasuti jegy megtérítése, vállalása esetén. Erre azonban csak több mázsás haragnál van szükség. Régi, repedt harangot a cég kilogramonként 30 Leivel vesz át Bucurestiben. Ezen kívül bármilyen ügyben nagyon jutányos t. díj mellett eljár az Erdélyi Segélyiroda. Utleveleket vizumolva és arcképes igazolványokat 20—30 Lei t. díj ellenében postafordultával megküld. Információkat ad, minisztériumokhoz tartozó ügyeket sikerre vezet stb. — Irodánk igénybevételeivel és ajánlásával tenger felesleges költségtől szabadulhat meg mindenki Bucurestiben való ügyeinek intézése közben. Szíves szolgálatainkat mindenkinek készséggel ajánljuk fel és vagyunk az Erdélyi Segélyiroda nevében kiváló tisztelettel; Kányádi Béla főkönyvelő, Tőkés-Ernő irodavezető, ref. esperes.

Szerkesztői üzenetek...

T. E. Bukarest. A tájékoztatóból a harangöntőre vonatkozó tisztán üzleti hirdetést elvi szempontból ki kellett hagynunk. Ezt más, hozzánk mindenképen közelebb álló hasonló vállalatnál is így kellett tennünk. Amennyire ugyanis egyházi érdek, éppen annyira az illető cégnek üzleti érdeke is. Üzleti jellegű hirdetéseket pedig, tekintettel lapunk nehéz anyagi helyzetére, ingyen nem áll módunkban leköszölni.

Fölkérjük hátralékos előfizetőinket,

szíveskedjenek az esedékes díjakat minél előbb beküldeni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Hivatalos rész.

319—1923.

Nagyitszeteletű Esperes Ur!

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári vezérigazgatóságának a következő intézkedését van szerencsém további intézkedés végett közölni. „Kapcsolatban 9000—1922. Vt. számú rendeletünkre, a nem román tanítói oklevelek egyenjogúsító vizsgájára vonatkozólag a felmerülhet bármi félreértések elkerülése végett értesítjük, hogy a dr. Johanovici-féle nyelvtani módszertani kézikönyv két részből áll és pedig az első magába foglalja a hangtant, a második a mondattant. Mind a két rész Kolozsváron a Minerva intézet kiadásában jelent meg. Tehát a felhívott körrendelet 9. §. d. pontjához hozzáadandó a következő szavak: I. és II. rész. (Szótan, hangtan és mondattan) Vezérigazgató: olvashatatlan aláírás.“

Ez a körlevél a Szemlében is közölve lesz.
Atyafiságos szeretettel
Nagyvárad, 1923 február 23.

Sulyok.

257—1923. szám.

Nagyitszeteletű Esperes Ur!

A közművelődési alapítvány vezérigazgatósága Ilona főhercegnő egy gyermekkorház felállítására és felszerelésére adományozásra való felhívást tartalmazó körlevelét azzal küldötte meg hivatalomhoz, hogy a jelzett nemes célra gyűlekezeteink körében gyűjtést eszközöljünk. Felkérem, hogy a bölcs vezetése alatt álló egyházmegye presbyteriumait adakozásra felhívni és a befolyt összeget összegyűjteni, s ha az adomány minden egyházközségből beérkezett, hivatalomhoz eljuttatni méltóztatnék.

Atyafiságos üdvözléssel
Nagyvárad, 1923 február 14.

Sulyok.

17—1923. szám.

Pályázati hirdetés.

A dobrai református egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a második férfi-tanítói állásra.

Javadalom: 1. Lakás és kert. 2. Havi 600 Lei törzsfizetés, egyház pénztárából; 7200. 3. Kertválság 5 Lei. 4. Minden egyes iskolába járó növendék után, azok szülőitől egy véka csöves tengeri, egy ölös csirke és 5 Lei, (gyermekes minimális száma 60). 5. Ötödéves korpótlék egyház pénztárából évi 400 L.

Fenti javadalmakat addig tartja érvényben a presbyterium, amíg az állásra vonatkozó régi díjlevél értéke fenti javadalmat akár állami, akár egyházi felsőbb hatósági forrásból eredő segély által meg nem haladja.

Kötelesség: 1. Az Iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése, (jelenben a II. fiú osztály és III. vegyes osztály vezetése). 2. Kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése.

Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 35 nap. Az állás a választás érvényre jutása után azonnal elfoglalandó.

Kellően felszerelt kérvények Szabó István ref. felkész. címére: Dobra, u. p. Hurez (Nántii) Jud: Sätmar (Szatmár-megye) küldendő.

A presbyterium.

Nagyitszeteletű Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321-1922 sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott

román-magyar nyelvi iskolai nyomtatványokat

famentes papirra nyomtatva állandóan raktáron tartom és azokat a következő legjutányosabb áraim mellett hozom forgalomba:

Felvételi napló --- --- --- íve 2:20 Lei
Előmeneteli és mulasztási napló, íve 2:30 „
Haladási napló --- --- --- íve 1:— „
Iktató-könyv --- --- --- íve 2:30 „

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is köthetetek, a Mulasztási Naplót kötetenként 35 Leiért, a Haladási Naplót 28 Leiért.

Értesítő könyvecske, --- --- --- darabja 3 Lei.
Elemi iskolai bizonyítvány --- 10 drb 8 Lei.

10 darabnál kevesebbet nem küldhetek egy nyomtatványból sem.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papirokat is legjutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jőnevű könyvnyomdám szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve vagyok

hittestvéri tisztelettel

Béres Károly nyomdatulajdonos,

az „Egyházi és Iskolai Szemle“ kiadója

Oradia-Mare - Nagyvárad,

Fő-utca 14. szám.

**Református
iskolák összes tankönyvei,
író- és rajzszeretek,
iskolai nyomtatványok**
kaphatók

Mégai és László

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedés
ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,
Str. Avram Iancu [Kossuth]-utca 2
Telefón 6-23

**Legolcsóbb árak!
Pontos kiszolgálás!**

10

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.